

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2016. ГОДИНУ

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА**

**Покрајински завод
за социјалну заштиту**

децембар 2016.

садржај

1.	Увод	3
2.	Истраживачко аналитички рад	4
3.	Стручна подршка	8
4.	Професионална обука и развој људских ресурса.....	15
5.	Пројектне активности Покрајинског завода за социјалну заштиту.....	20
6.	Информисање, промоција и подршка	27
7.	Друге активности	29

1. УВОД

Покрајински завод за социјалну заштиту (у даљем тексту: Завод) је установа која обавља развојне, саветодавне, истраживачке и друге стручне послова у социјалној заштити. Основан је од стране Извршног већа Аутономне Покрајине Војводине Одлуком о оснивању Покрајинског завода за социјалну заштиту број:022-00708/2005 од 29.12.2005. године („Службени лист АПВ“ број 1/06) и уписан у судски регистар Решењем Трговинског суда у Новом Саду број Фи 82/06 од 05.06.2006. године. Завод послује као индиректни буџетски корисник, а финансијска средства за рад се обезбеђују из буџета АП Војводине.

Активности које је Завод реализовао у првој половини 2016. године у складу су са Програмом рада и акционим планом за 2016. годину. Све активности усмерене су ка унапређењу добробити грађана и система социјалне заштите у АП Војводини, а у складу са прописима и смерницама Европске уније и Агендом 2020. С тим у вези, осим обављања редовне делатности, Завод аплицира са пројектним предлозима на конкурсима који се финансирају из европских и других билатералних фондова.

У првој половини 2016. године урађена је и усвојена нова стратегија Завода за период до 2020. године, са мерама и акционим планом. Процес стратешког планирања је реализован као широк консултативни процес свих актера који су препознати као значајни за рад Завода и унапређење система социјалне заштите. Рад на документу и усвајање у Управном одбору је било подржано стручном расправом која је организована у Скупштини Војводини, у присуству свих најрелевантнијих актера (45 учесника) који имају знање и искуство из социјалне заштите и социјалних политика. По први пут у стратешким циљевима Завод уводи европске стандарде, шири свој мандат на јавне политике и прави широку коалицију свих јавних актера са циљем ефикасније реформе система социјалне заштите и остваривање социјалне кохезије и социјалне правде.

2.Истраживачко аналитички рад

Стратешки циљ Завода за период од 2016. до 2020. **који представља основу у истраживачко-аналитичком делу рада, јесте допринети развоју система социјалне заштите у АП Војводини.**

У истраживачко-аналитичком делу рада Завода реализоване су следеће активности у току 2016. године:

- **Унапређење система мониторинга и евалуације у систему социјалне заштите**

У циљу мониторинга и евалуације као и стварања полазних основа за пружање стручне подршке локалним самоуправама и пружаоцима услуга у процесу развијања, институционализације и праћења локалних услуга, Завод је током јануара и фебруара радио на развоју методологије и инструмената праћења и евалуације. Развијени су упитник за пружаоца услуге, водич за интервју са пружаоцем услуге и упитник за испитивање задовољства корисника пруженим услугама. Ова методологија је коришћена у оквиру мониторинга и евалуације над локалним услугама у граду Панчеву.

- **Израда анализе извештаја о раду центара за социјални рад у АП Војводини за 2015. годину**

Предмет анализе су капацитети ЦСР као пружалаца услуга по питању људских ресурса и организацијских капацитета, обим послова које ЦСР обавља у остваривању права и спровођењу мера у вршењу јавних овлашћења, карактеристике циљних група корисника у систему социјалне заштите, као и обим послова ЦСР као пружаоца услуга социјалне заштите. На територији АП Војводине функционише 41 ЦСР, 38 градских/општинских и 3 међуопштинска. У периоду од марта до јуна прикупљени су годишњи извештаји о раду за 2016. годину.

Кључни налази на основу анализе указују на то да иако број запослених није значајно промењен у односу на претходну 2015. годину, у сагледавању кретања броја запослених у дужем временском периоду,

треба имати у виду да је после евидентираног пораста њиховог броја у периоду између 2009. и 2012. дошло до стагнације и касније смањења броја у периоду 2014. и 2015. године. Ове податке о кретању броја запослених треба сагледати пре свега у светлу могућности и ресурса да ЦСР као кључна институција система социјалне заштите одговори на потребе грађана, а у условима када се број корисника услуга система социјалне заштите континуирано повећава.

- **Израда анализе извештаја о раду установа за смештај корисника у АП Војводини за 2015. годину**

На основу годишњих извештаја о раду установа социјалне заштите за смештај корисника за 2015. годину, у току 2016. године урађене су анализе са циљем да се добије увид у стање у овим установама, односно приказ основних података о установама и структури корисника према основним обележјима.

Анализом су обухваћене установе са територије Покрајине у јавном сектору које пружају услугу смештаја за одрасле особе са менталним и интелектуалним тешкоћама и старије особе. Све установе налазе се у процесу лиценцирања за пружање услуга, тако да су анализе обухватиле и анализу усклађености капацитета установа и других услова у погледу испуњења прописаних минималних структуралних и функционалних стандарда.

Услуге смештаја у јавном сектору за одрасле и старије особе (геронтолошки центри и домови за старе) у АП Војводини пружа укупно 16 установа које је користило током 2015. године укупно 4.929 корисника, док је додатне услуге ових установа (дневни боравак, клубове, помоћ у кући, помоћ и негу у кући и друге сервисне услуге), користило још 15.822 корисника.

Када су у питању установе за смештај особа са интелектуалним и менталним сметњама и сензорним тешкоћама, капацитет установа у 2015. години у домском смештају износио је укупно 1.787 места, а укупан број корисника који су током 2015. године користили услугу домског смештаја је 1.891. Имајући у виду велике капацитете ових установа, и преко капацитета који је дозвољен Законом о социјалној

заштити, процес трансформације установа је потребно на даље подржати.

Све анализе су упућене Покрајинском секретаријату за социјалну политику демографију и равноправност полова и постављене на сајт Завода.

- **Мапирање локалних услуга у АПВ**

На захтев Секретаријата за социјалну политику, демографију и равноправност полова спроведено је мапирање свих локалних пружаоца услуга у АПВ. Преглед услуга социјалне заштите у надлежности локалних самоуправа, има за циљ да допринесе даљем развоју ванинституционалних облика заштите, развоју плурализма пружалаца услуга и интегрисаних услуга социјалне заштите и ефикаснијем коришћењу наменских трансфера.

- **Мониторинг и евалуација локалних услуга у граду Панчеву**

Извештај обухвата информације о 9 обухваћених услуга и пружаоца услуга, методологији и динамици спровођења мониторинга и евалуације, као и информације о свакој појединачној услузи. Циљ програма био је унапређење квалитета услуга социјалне заштите и квалитета стручног рада пружалаца услуга на локалном нивоу у Граду Панчеву. У Панчеву је организована, у сарадњи са градском управом Панчева, презентација налаза мониторинга услуга и јавна расправа на тему улоге локалне самоуправе у развоју локалних услуга.

- **Речник социјалне заштите**

Урађена је прва верзија српско-енглеског речника са терминолошким објашњењима свих важнијих израза који се користе у систему социјалне заштите. Сврха речника је да да свеобухватан преглед језика социјалне заштите и помогне установама и организацијама у припреми пројектних и других апликација.

- **Истраживање о услугама за децу и младе у граду Панчеву**

Циљ истраживања је био да се прикупе подаци о постојећим институционалним и ванинституционалним услугама социјалне заштите у граду Панчеву, као и да се у комуникацији са локалним пружаоцима услуга мапирају потенцијално нове услуге које би обухватале циљну групу децу и младе. Мапирање је конципирано тако да да потпуну слику стања развијености услуга социјалне заштите за децу и младе као и да се прикупе подаци који ће омогућити предлоге за унапређење пружања услуга.

Евиденција насиља у породици у АПВ

Обим и садржај појаве насиља над женама у породици и партнерским односима, као и начин поступања ЦСР указао је на потребу издавања посебног налога, као средства за појачавање активности у реаговању на ову појаву. У складу са напред наведеним, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања издало је налог број:551-00-00385/2016-14 од 03.08.2016. године којим се обавезују ЦСР да сваког 01. и 15. у месецу писаним путем обавештавају Републички завод за социјалну заштиту и Покрајиснки завод о свим пријављеним случајевима насиља у породици и предузетим мерама интервенције.

Завод је у сарадњи са Републичким заводом креирао инструмент у форми упитника у којем ЦСР извештавају о пријавама насиља у породици и партнерским односима. Такође је урађена матрица у SPSS програму, у коју се уноси сваки појединачни упитник који се након уноса обрађује и служи као база података о свим пријавама насиља у породици на територији АПВ. На основу ове базе Завод израђује статистичке извештаје о насиљу у породици и одговору и поступању ЦСР и извештаје доставља надлежном секретаријату.

Досадашње искуство од почетка примене налога и број пријава које се евидентирају указују на распрострањеност насиља у породици и на неопходност праћења ове појаве појаве и поступања ЦСР. Међутим, са друге стране имајући у виду динамику извештавања и бројност упитника Завод има ограничене капацитете да унесе и обради пристигле упитнике. С тога би од великог значаја било, да се Заводу омогући ангажовање волонтера или практиканата који би обављали унос

података у базу, док се не стекну услови за примену софтверског решења тј. електронског праћења појаве насиља и поступања ЦСР.

- **Извештавање о раду Завода за потребе других актера**

У мају месецу за потребе Покрајинског секретаријата за привреду, запошљавање и равноправност полова АП Војводине припремљен је извештај о реализованим активностима Завода током 2015. године које су предвиђене Програмом за заштиту жена од насиља у породици и партнерским односима и других облике родно заснованог насиља У АП Војводини за период 2015-2020, а у чијој имплементацији Завод учествује.

3.Стручна подршка

Један од основних стратешких циљева који се односи на стручну подршку пружаоцима услуга социјалне заштите је: Побољшање квалитета услуга социјалне заштите у АП Војводини развијањем и применом различитих видова стручне подршке пружаоцима услуга.

Завод је у протеклој години реализовао више различитих активности дефинисаних специфичним циљевима. У оквиру Развијања методологије различитих видова подршке пружаоцима услуга социјалне заштите тимови Завода радили су на:

- **Дефинисању начина праћења и евалуације ефеката и ефикасности реализоване стручне подршке**

Процена ефеката и ефикасности пружене стручне подршке Завода током 2016. године, реализована је применом евалуционих упитника након реализације сваког стручног скупа (округлог стола, едукације без провере знања). То је била прилика да учесници скупова оцене квалитет садржаја, корисност у пракси, начин презентације, однос водитеља радионице према учесницима, услове рада у којима се скупови одржавају. Од посебне важности је била квалитативна евалуација у оквиру које су учесници износили своја мишљења, предлоге, примедбе и

сугестије за унапређење реализације ових скупова, јер су добијени резултати увек нека врста смерница за даљи рад.

- **Израда годишњих планова стручне подршке за установе за смештај, ЦСР, пружаоце локалних услуга и локалне самоуправе**

У циљу унапређења стручне компетенције стручних радника у центрима за социјални рад, установама за смештај и др. Покрајински завод сачинио је Акциони план за 2016 годину. План је садржао назив активности, временски рок за реализацију, дефинисане индикаторе и средства верификације. Акциони план стручне подршке саставни је део програма рада Покрајинског завода за социјалну заштиту.

- **Стручна подршка центрима за социјални рад**

Стручна подршка центрима за социјални рад реализована је кроз пружање стручне подршке запосленима на радном месту водитеља случаја, супервизијску подршку тј. стручну подршку супервизорима у центрима за социјални рад као и стручну подршку правницима у центрима за социјални рад

Стручна подршка супервизорима

Стручна подршка **супервизорима током 2016.** пружала се са циљем унапређења процеса супервизије, како би се непосредан рад супервизора са водитељима случаја континуирано развијао, тако да корисници добију благовремену, ефективну и ефикасну подршку. Стручна подршка била је реализована тако да одговори на потребе лиценцирања супервизора, у складу са Правилником о лиценцирању стручних радника. У 2016. години одржано је укупно 19 скупова, чији су домаћини били центри за социјални рад: Панчево, Нови Сад (Беочин), Стара Пазова, Оџаци, Бечеј, Суботица, Ириг, Вршац и Апатин, Кикинди, Сечањ, бела Црква, Сремска Митровица, Сента, Сомбор, Пећинци и Ковачица.

Теме које су обрађиване током 2016. годинесу биле следеће:

- Значај супервизије у превладавању професионалног стреса

- Супервизијска подршка водитељима случаја у раду са децом и младима са проблемом у понашању
- Увод у вршњачко насиље
- Вештина суочавања са животним недаћама
- Улога супервизора у процесу планирања услуга и заштите корисника
- Вршњачко насиље – улога супервизора
- Сарадња институција у заштити жртава насиља у партнерском односу
- Супервизијска подршка водитељу случаја у поступцима корективног надзора над вршењем родитељског права
- Психодијагностика примена пројективних тестова личности
- Старатељска заштита одраслих и старијих лица
- Повремени породични смештај
- Усвојење и период међусобног прилагођавања детета и потенцијалних усвојитеља
- Надзор над вршењем родитељског права
- Улога супервизора у креирању организационе климе у ЦСР
- Импликације релације са собом и другима у супервизијском процесу
- Улога супервизора у превентивном и корективном надзору над вршењем родитељског права
- Социјалне вештине

У организацији Завода 11.02.2016. у Великој сали Дечјег села „Др Милорад Павловић“ у Сремској Каменици одржана је трибина за супервизоре из свих центара за социјални рад са територије АП Војводине. Циљеви трибине били су размена искуства и позитивне праксе супервизора и израда плана стручне подршке Завода за 2016. годину. Презентовано је шест репрезентативних стручних радова супервизора. Теме су биле следеће: „Манипулација децом у поступцима развода брака“ „Насиље у породици у спору о вршењу родитељског права“ „Различити приступи људским проблемима“, „Поверавање деце из брачне и ванбрачне заједнице“ , „Унапређење комуникације на релацији супервизор - водитељ случаја са аспекта трансакционе анализе“, „Рад са починиоцима насиља у ЦСР и искуства и изазови“ . У завршном делу кроз динамичну и квалитетну дискусију учесници су се осврнули на остварене резултате групних супервизија у 2015. и својим корисним

коментарима и сугестијама дали значајане предлоге за унапређење стручне подршке Покрајинског завода за социјалну заштиту супервизорима.

Током 2016. године пружале су се и повремене индивидуалне консултације. Сугестије, примедбе и савети пружани су у погледу извештаја, рада на појединим случајевима и слично и путем личног обраћања – телефоном, е-mailом, поштом итд.

Током пружања стручне подршке евидентирана су запажања, пратило се учешће и активности самих супервизора, као и њихово присуство и заинтересованост. Евидентирале су се предложене теме и њихова учесталост. Резултати праћења презентовани су супервизорима на завршној трибини.

Стручна подршка водитељима случаја

У циљу пружања стручне подршке водитељима случаја у центрима за социјални рад у току 2016 Покрајински завод је организовао и реализовао 3 едукације без провере знања са темом „План контаката“. Едукације су пријављене Комори социјалне заштите и за учешће на њима стручни радници остварили су бодове у складу са Правилником. Едукације су одржане:

- У Житишту 19.09.2016. године
- У Новом Саду 26.09.2016 године
- У Малом Иђошу 19.09.2016 године

Едукацијама је присуствовало укупно 46 стручних радника из 31 центра за социјални рад са подручја АП Војводине

Стручна подршка правницима

„Поступање органа старатељства у надзору над вршењем родитељског права“ назив је едукације без провере знања за правнике која је у организацији Покрајинског завода за социјалну заштиту одржана 30. јуна 2016. године у Ковачици. На наведеној обуци, која је одобрена од стране Коморе социјалне заштите учествовало је 24 правника запослених у центрима за социјални рад на територији АП Војводине из 14 центара за социјални рад из: Ковачице, Ковина, Житишта, Чоке, Кикинде, Темерина, Бечеја, Новог Бечеја, Бачког Петровца, Зрењанина, Куле, Кањиже, Новог Кнежевца и Жабља и Титела.

У 2016. години Завод је учествовао на стручном скупу за директоре и правнике који је организовало Удружење послодаваца установа социјалне заштите старих и одраслих лица Војводине - 22. децембра у Новом Бечеју на тему лишавање пословне способности корисника смештених у установу социјалне заштите.

Стручна подршка центрима за социјални рад кроз организовање консултативних састанака а на писмен захтев ЦСР, Секретаријата и других

У протеклој години Покрајинском завод пружио је стручну подршку кроз организовање консултативних састанака у 3 случаја. Два су реализована на захтев самих центара за социјални ра (Чока и Врбас). Стручна подршка реализована је кроз анализу документације, разговор са члановима стручног тима и давање препорука и сугестија везано за стручни поступак и даљи рад на случају. Предмети су се односили на: поступање цср у ситуацијама пријаве насиља у породици као и сумње на занемаривање деце у породици.

У једном предмету стручна подршка пружена је по захтеву Покрајинског заштитника грађана - омбудсмана, поводом жалбе странке на поступање Центра за социјални рад Сента, урађена је анализа досијеа и стручних поступака у раду на случају и дате препоруке за даље поступање.

Учествовање на конференцијама случаја на захтев ЦСР, Секретаријата или Министарства

У 2016 години Покрајински завод за социјалну заштиту је учествовао на две конференције случаја који су организовали центри за социјални рад са подручја АП Војводине (ЦСР Оџаци и ЦСР Бачки Петровац), а у циљу евалуације предузетих активности и мера као и планирања и предузимања даљих интервенција у раду на конкретном случају. У једном случају се радило планирање заштите за младу особу са проблемима у понашању на смештају у установи социјалне заштите, а у другом случају о планирању заштите у случају занемаривања млдб.деце у билошкој породици.

Поред тога Покрајински завод пружао је и континуирану стручну подршку путем телефона давањем информација и препорука како стручним радницима у систему социјалне заштите тако и грађанима АП Војводине који су се обраћали.

- **Стручна подршка установама за смештај**

Током 2016 године Покрајински завод за социјалну заштиту организовао је 4 округла стола за стручне раднике у установама за смештај и то:

- У Сремској Каменици , 26.10.2016 године са називом „ Установе за децу и младе у процесу трансформације. Округлом столу је присуствовало 14 стручних радника и директори четири установе за децу и младе у АП Војводини: Дечје село Др Милорад Павловић у Сремској Каменици, Споменак из Панчева, Вера Радивојевић – Бела Црква, Мирослав Мика Антић – Сомбор. Циљ округлог стола био је информисање о актуелном стању у установама за децу и младе и плановима развоја установа, као и размена искуства о препрекама и приликама у процесу трансформације. Округлом столу присуствовао је и Покрајински секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова и представници бројних медија
- У Старом Лецу, 22.11.2016 године одржан је округли сто са називом „ Установе за смештај душевно оболелих лица у процесу трансформације -Изазови и перспективе“. Стручном скупу присуствовало је 21 стручни радник и руководиоци 3 установе за смештај душевно оболелих лица на територији АП Војводине: Дом за душевно оболела лица Стари Лец, Дом за душевно оболела лица у Чуругу и Дом Василије Острошки из Новог Бечеја. Циљ округлог стола био је информисање актуелном стању у установа за душевно оболела лица, плановима развоја установа као и размена искуства о пререкама и приликама у процесу трансформације
- У Ветернику 08.12.2016. у просторијама Дома за децу и младе ометене у развоју Ветерник одржан је округли сто на тему „Трансформација установа за децу и младе са сметњама у развоју-искуства, изазови и перспективе“. Округлом столу су присуствовали директори и стручни радници две установе: Дом за децу и младе ометене у развоју Ветерник и Дом за децу ометену у развоју „Колевка“ у Суботици, као и Покрајинског завода за

социјалну заштиту, укупно 14 учесника. Догађај је отворила др Милка Будаков, заменица покрајинског секретара за социјалну политику, демографију и равноправност полова. На округлом столу су представници установа изнели своја искуства из досадашњег процеса трансформације, научене лекције и изазове са којима су се сусретали у досадашњем раду. Дефинисане су препоруке које се односе на даљи процес трансформације установа за смештај деце и младих са сметњама у развоју у Војводини.

На крају догађаја закључено је да је неопходна даља интензивна сарадња између установа за смештај и покрајинских институција. Договорени су наредни кораци у заједничком планирању стручне подршке коју ће Покрајински завод за социјалну заштиту пружити установама у процесу трансформације.

- У Панчеву је 01.12.2016. године одржан округли сто на тему "Трансформација установа за смештај корисника са интелектуалним потешкоћама и слепих и слабовидих особа" – у просторијама Дома за смештај слепих и слабовидих особа "Збрињавање" Панчево. На догађају је учествовало укупно 15 стручних радника и то: директори и стручни радници у Дому за лица ометена у менталном развоју „ОТТНОН“ и Дома за лица ометена у менталном развоју „Срце у јабуци“, као и представници Центра за социјални рад „Солидарност“ Панчево. Скуп је отворила Тамара Мохачи, помоћница покрајинског секретара за социјалну политику, демографију и равноправност полова. Циљеви округлог стола били су да се размене искустава у реализацији процеса трансформације установа за особе са сметњама у развоју, представе резултати и научене лекције из досадашњег процеса трансформације установа, и израде препоруке за наставак процеса трансформације установа за особе са сметњама у развоју у АП Војводини.

Сви округли столови пријављени су Комори социјалне заштите, а учесници скупова остварили су бодове у складу са Правилником о лиценцирању.

4. Професионална обука и развој људских ресурса

У складу са стратешким циљем Завод за професионалну обуку а који предвиђа унапређивање стручних компетенција професионалаца у току 2016. године остварене су следеће мере:

Повећање доступности стручног усавршавања у социјалној заштити

У јануару 2016. довршена је анализа прикупљених података редовног испитивања потреба запослених у систему социјалне заштите за акредитованим обукама у установама социјалне заштите у АП Војводини. Подаци су добијени од 39 центара за социјални рад, 6 установа за смештај деце и младих, 13 геронтолошких центара и домова за одрасле и старије и 3 установе за смештај лица ометена у менталном развоју и душевно оболела лица у Војводини. Подаци се односе на број потенцијалних учесника. Прикупљени су и подаци о свим реализованим акредитованим обукама у установама социјалне заштите у АП Војводине. Резултати анализе су постављени на интернет страници Завода.

Завод је у сарадњи са Републичким заводом за социјалну заштиту учествовао у редовној процени квалитета реализације акредитованих програма обуке, у 2016. остварена је само једна процена квалитета реализације акредитованих обука на територији Војводине и то „Помоћ у кући са елементима базичне неге“ и уредно доставио извештај РЗСЗ и ауторима акредитоване обуке.

Завод је учествовао у организацији и реализацији стручног скупа „Екстерни мониторинг и евалуација локалних услуга социјалне заштите у граду Панчеву – искуства и научене лекције“ који је одржан у марту 2016, у сали Градске управе Панчево. Скупа био је презентација резултата Програма мониторинга и евалуације над локалним пружаоцима услуга социјалне заштите у Граду Панчеву, као и размена

искустава током самог процеса. Скуп је посетио велики број представника републичких, покрајинских и градских институција, као и представника локалних пружаоца услуга социјалне заштите, односно установа и удружења грађана.

Завод је организовао и реализовао трибину „Стручна подршка ПЗСЗ и позитивна пракса супервизора у центрима за социјални рад у АПВ“ у фебруару 2016. више информација о овом скупу је у делу Стручна подршка.

26.10. 2016. Завод је у просторијама Дечјег села у Сремској Каменици организовао округли сто под називом „Установе за децу и младе у процесу трансформације“. Циљ округлог стола је информисање о актуелном стању у установама за децу и младе на територији АП Војводине и планови развоја у будућем периоду. У раду округлог стола учествовали су представници дома за децу и младе „Др Милорад Павловић“ из Сремске Каменице, дома за децу и младе “Споменак” из Панчева, дома за децу и младе “Мирослав Мика Антић” из Сомбора и „Вера Радивојевић“ из Беле Цркве.

Саветница Завода је учествовала у на округлим столовима 18.07. и 07.11.2016. године на тему „Заштита деце од дечјег рада са фокусом на нормативну уређеност“ и дала свој допринос у креирању прописа и њиховом усклађивању са међународним стандардима у оквиру пројекта Међународне организације рада „Ангажовање и подршка на националном нивоу за сачењање појаве дечјег рада“

Запослени у Завод су учествовали у својству учесника и организатора на стручним скуповима, округлим столовима, фокус групама, трибинама, конференцијама и у стручним посетама које су организовани у оквиру пројекта "Развој сродничког хранитељства, подељене бриге за децу са сметњама у развоју и културно компетентне праксе у социјалном раду". О пројектним активностима Завода ће бити речи у посебном поглављу.

02.11.2016. на Сајму социјалних услуга у Београду саветница Завода је реализовала панел предавање на тему Повремени породични смештај.

У склопу планираних активности представници Завода су учествовали још на више од 20 семинара, стручних скупова, округлих столова, конференција које су организовале друге институције, установе и НВО, све у сврху размене информација о реформским решењима, савременим стручним гледиштима, теоријским и практичним сазнањима из области социјалне заштите и других блиских области.

Унапређење стручног усавршавања професионалаца у социјалној заштити у складу са европским тенденцијама

У 2016. години 4 пута је реализована дводневна акредитована обука Завода „Обука неговатељица за рад са децом са сметњама у развоју“ и то 29.01.-31.01.2016. у Неготину за 8 учесника, 14.10.-16.10.2016. у Новом Бечеју за 10 учесника, 14.12.-16.12.2016. у Кањижи за 20 учесника и 20.12.22.12.2016. у Новом Саду за 10 учесника.

10.12.-11-12.2016. у Нишу успешно је реализована акредитована тродневна обука Завода „Покретање услуге Предах за децу са сметњама у развоју и њихове породице“ за 24 учесника Центра Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју „Мара“.

Континуирано стручно усавршавање запослених у Заводу

Три саветника Завода су успешно завршили акредитовану обуку „Вођење случаја у центру за социјални рад“ у новембру у Београду.

Седам саветника Завода је успешно завршило дводневну акредитовану обуку „Покретање услуге лични пратилац детета“ у Новом Саду и Бачкој Тополи.

Две саветнице Заводу су обучене тренерице у програму обуке, која је у процесу акредитације „Злостављање, насиље, занемаривање и злоупотреба деце путем интернета“. Аутор обуке је организација Либеро. Реализације ове обуке су биле у два наврата у фебруару у Пожаревцу и Старој Пазови.

Саветнице за социјалну заштиту Завода, учествовале су на тренингу за тренере програма обуке „План сталности“ који је одржан у Београду, у

Хотелу Палас 23.09. - 24.09.2016. године. Аутор програма обуке је проф. др Невенка Жегарац, а организована је од стране Удружења стручних радника социјалне заштите у склопу пројекта „Јачање улоге центара за социјални рад у подршци породицама у ризику од издвајања деце.“

Саветници Завода су ове године учествовали и у следећим релевантним стручним скуповима:

1. Конференција на тему: “Транзиција деце са сметњама у развоју - спремност образовног система за укључивање сваког детета” одржана у марту 2016. у сали Техничке школе Милева Марић. Организатор конференције је Центар за производњу знања и вештина. Циљ конференције је био унапређивање квалитета пружања додатне подршке деци/ученицима из осетљивих група и деци/ученицима са тешкоћама у развоју, односно сваком детету којем је потребна додатна подршка, повезивањем и успостављањем сарадње између свих учесника у образовно-васпитном раду у оквиру истог, али и на различитим нивоима образовног система.

2. Међународни стручни скуп „Услуга геронто-домаћина – решење за старе, усамљене и беспомоћне људе“ одржан је у марту 2016. године у Малом Иђошу. Скуп је организовало удружење „Форум жена“ из Малог Иђоша. Циљ скупа био је одређивање смерница за стандардизацију услуге Геронто-домаћин или Сеоски и салашарски повереник, у оквиру услуга за помоћ и бригу о старима и беспомоћнима у Републици Србији, као и успостављање сарадње између пружаоца услуге и стручних радника из области социјалне заштите. На скупу су присутни могли да чују и размене драгоцену искуства у вези са пружањем услуге Геронто-домаћин, како са домаћим, тако и са пружаоцима из суседних земаља. Добру праксу из Мађарске представило је Друштво сеоских и салашарских повереника региона између Дунава и Тисе из Кечкемета, које је говорило о пројекту „Један човек-једно возило“.

3. Стручни скуп под називом „Иновација знања и унапређење вештина стручњака у области социјалне заштите“ који реализован у организацији Коморе социјалне заштите у јуну 2016.

4. Округли сто под називом „Лични пратилац - услуга социјалне заштите као облик подршке детету и породици – модели и изазови у пружању услуге“ [организован је](#) у циљу размене искустава

локалних заједница у АП Војводини у успостављању, координацији и мониторингу услуге Лични пратилац детета и формулисања модела у успостављању и имплементацији ове услуге који ће у највећој мери бити усклађен са Законом о социјалној заштити и другим релеантним прописима у области социјалне заштите.

5. Стручни скуп на тему "Лични пратилац детета". 28.10.2016. организован је у Суботици на којем су присуствовали представници стручне и шире јавности, а циљ је била размена искустава о успостављању, координацији и мониторингу услуге личног пратиоца и унапређење контекста у ком се пружа ова услуга у локалним самоуправама у складу са законом о социјалној заштити и најбољем интересу детета. Државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, др Ненад Иванишевић пружио је велику подршку и понудио конкретне предлоге родитељима, социјалним и просветним радницима и удружењима.

5.Пројектне активности Покрајинског завода за социјалну заштиту

Током 2016 године Покрајински завод за социјалну заштиту (у даљем тексту Завод) наставио је реализацију активности на пројекту који је започет 2015. године. Овај пројекат „ **Развој сродничког хранитељства, подељене бриге за децу са сметњама у развоју и културно компетентне праксе** » реализује се у партнерству са УНИЦЕФ-ом. Пројекат чији је носилац Завод реализује се у склопу ширег пројекта „ Унапређење права деце кроз јачање система правосуђа и социјалне заштите у Србији“ чији носиоци су Министарство Правде, Министарство за рад, запошљавање борачка и социјална питања и УНИЦЕФ, уз финансијску подршку ЕУ.

Активности на развоју сродничког хранитељства

У току 2016 године радна група за израду Смерница за сродничко хранитељство имала је три састанка:

- на Златибору 04.02-05.02.2016. године
- у Новом Саду 24.02.2016.године
- у Београду , 14.03.2016.године

Као резултат шестомесечног интензивног рада, радна група сачинила је Смернице за сродничко хранитељство за професионалце у систему социјалне заштите, које су одштапане у 500 примерака, и подељене професионалцима из ЦСР и ЦПСУ на територији Републике Србије. У електронској верзији објављене су на веб сајту Завода.

Током рада на изради Смерница за сродничко хранитељство радна група сачинила је предлог измена и допуна законске регулативе у вези са сродничким хранитељством. Ове измене требале би да допринесу широј примени овог облика заштите. Предлог радне групе од стране Завода упућен је помоћнику министра Бранки Гајић, априла 2016 године.

По завршетку Смерница за сродничко хранитељство и њиховим објављивањем, Завод је организовао и реализовао 4 промотивна

округла стола на којима је присуствовало 91 стручни радник и то представници ЦСР и ЦПСУ са подручја РС.

Промотивни скупови одржани су у:

- Новом Саду 20.04.2016. године - 24 учесника
- Нишу 26.04.2016. године – 27 учесника
- Београду 27.04.2016. године – 22 учесника
- Крагујевцу 28.04.2016.године – 18 учесника

О реализацији промотивних округлих столова сачињен је посебан извештај који је достављен УНИЦЕФ-у.

У периоду од 05.05. до 26.05.2016. године Завод је организовао 14 једнодневних едукација без провере знања за примену Смерница за сродничко хранитељство. На едукацијама је присуствовало укупно 281 стручни радник из 5 Центра за породични смештај и усвојење и 104 центара за социјални рад са територије Републике Србије

Едукације су реализовали аутори смерница, сваку едукацију реализовао је један тренерски пар, а према подели и договору чланова радне групе. Агенда тј. сатница реализације обуке, синопсис обуке, ППТ презентација и едукативни материјал (студије случаја и материјал за реализацију вежби) је сачињена од стране чланова радне групе и униформно се реализовала за свих 14 група.

Едукације без провере знања су пријављене Комори социјалне заштите на основу Одлуке о прихватању реализације едукације без провере знања (Број 5507-499/2016 од 07.04.2016) стручни радници који су присуствовали овом стручном скупу остварили су 5 бодова. За сваку реализовану едукацију сачињен је посебан извештај и евалуација учесника која је достављена Комори социјалне заштите. Такође о реализацији едукација сачињен је посебан обједињен извештај са табеларним прегледом који је достављен УНИЦЕФ-у.

Весна Текић, дипл. психолог из Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања као екстерни експерт у области сродничког хранитељства у протеклом периоду учествовала је на састанцима радне групе и пружала стручну подршку кроз давање сугестија и коментара на драфт документа Смерница.

О свим реализованим активностима, дводневним конференцијама, округлим столовима и састанцима радне групе Завод је континуирано информисао ширу и стручну јавност објављивањем информација на сајту и фејсбик стараници ПЗСЗ . Такође, Покрајински завод за

социјалну заштиту учествовао је на стручним скуповима у организацији Удружења стручних радника на којима су представљене пројектне активности и актуелни резултати у пилотирању услуге повремених породичног смештаја и развоја сродничког хранитељства.

Активности на развоју услуге повремених породичног смештаја

Активности на израду Смерница за развој подељене бриге као облика породичног смештаја за децу са сметњама у развоју, обухватиле су менторску подршку пилот срединама, реализовање округлих промотивних скупова, организовање једнодневних инструктажа за примену Смерница и промоцију и ширење услуге у свим регијама Републике Србије.

Радна група за израду смерница за повремени породични смештај чинило је 11 чланова. Радна група у извештајном периоду одржала је укупно 4 састанака.

- 01.02.- 02.02.2016. године на Златибору
- 26.02.2016.године у Београду
- 29.03.2016.године у Крагујевцу
- 13.06.2016. године у Крагујевцу

Након вишемесечног рада радна група је окончала израду Смерница за повремени породични смештај почетком априла месеца 2016. године, а након лектуре и припреме за штампу Смернице су средином априла одштампане у 500 примерака. Сви примерци подељени су стручним радницима из ЦСР и ЦПСУ на територији Републике Србије. Осим у штампаном облику доступне су у електронској верзији на сајту ПЗСЗ.

Иако је пројектом била планирана реализација 4 промотивна скупа у Новом Саду, Београду, Крагујевцу и Нишу, у циљу превазилажења слабијег одзива за укључивање породица у услугу повремених породичног смештаја у Београду, у договору са Уницефом, Завод је организовао сва четири промотивна скупа само у Београду. Одржана су 4 округла стола у просторијама Градског центра за социјални рад Београд:

- 18.04.2016 године
- 19.04.2016. године
- 04.05.2016.године

- 04.05.2016. године

На овим округлим столовима присуствовало је око 60 стручних радника из свих одељења Градског центра за социјални рад у Београду. О реализацији ових округлих столова сачињен је посебан збирни извештај који је достављен УНИЦЕФ-у.

Завод је у периоду од 10.-13.07.2016.године на мејл адресе свих центара за социјални рад и центара за породични смештај и усвојење у Републици Србији (117 ЦСР и 6 ЦПСУ) као и мејл адресе на веб сајту - адреса удружења за децу са сметњама у развоју (20 организација) проследио допис о услузи повремено породични смештај који је садржао:

- Смернице за повремено породични смештај у електронском облику
- Кратку информацију о услузи повремено породични смештај
- Лифлет о услузи Повремено породични смештај у електронском облику
- Јутјуб линк за видео о услузи повремено породични смештај сачињен у процесу пилотирања

Током јуна месеца чланови радне групе за израду Смерница за повремено породични смештај учествовали су у снимању прилога о услузи који су емитовани на првом програму РТС-а.

Дистрибуција Смерница реализована је на обукама за професионалце (14 једнодневних обука за примену смерница), које су организоване у мају и почетком јуна месеца за стручне раднике из свих ЦСР и ЦПСУ у Републици Србији.

Завод је у периоду од 04.05. до 10.06.2016. године организовао 14 једнодневних едукација без провере знања за примену Смерница за повремено породични смештај. Едукације без провере знања реализовали су у пару аутори Смерница за повремено породични смештај према плану реализације едукација. На едукације је позвано укупно 161 центар за социјални рад рачунајући и сва одељења - 117 центара за социјални рад из централне Србије и 44 из АП Војводине као и 6 центара за породични смештај и усвојење.

На едукације се одазвало укупно 107 центара за социјални рад и то 68 из централне Србије и 39 из АП Војводине као и 5 центара за породични смештај и усвојење. На свих 14 едукација укупно је било 246 учесника. Едукације за примену Смерница пријављени су Комори социјалне заштите као едукације без провере знања, за учешће на едукацији стручни радници остварили су 5 бодова. За сваку едукацију сачињен је

извештај и обрађена евалуација учесника, који су заједно са списковима учесника достављани Комори социјалне заштите. Посебан Збирни извештај о реализацији свих едукација са табеларним прегледом по групама је сачињен и достављен Уницефу.

Менторске посете реализоване су у срединама у којима се пилотирала услуга повременог породичног смештаја. Менторске посете осим пружања стручне подршке стручним радницима ангажованим у пилотирању услуге имају за циљ и прикупљање информација о току реализације услуге, тешкоћама и примерима добре праксе. На основу модела за мониторинг који је предложила екстерна експерткиња проф др Невенка Жегарац, саветнице за социјалну заштиту сачиниле су упитник који је служио као основа за прикупљање података и вођење разговора са стручним радницима у ЦСР и ЦПСУ. О свакој појединачној посети сачињен је извештај који се достављао Уницефу.

Током 2016 године Завод је реализовао 25 менторских посета:

- 15.01.2016.године – ЦСР и ЦПСУ Крагујевац
- 11.01.2016.године – ЦСР и ЦПСУ Ниш
- 13.01.2016. године – ЦСР и ЦПСУ Београд
- 18.01.2015. године – ЦСР И ЦПСУ Нови Сад
- 22.и 23.01. Састанак са родитељима ЦСР Нови Сад
- 12.02.2016.године – ЦСР и ЦПСУ Крагујевац
- 18.02.2016.године – ЦСР и ЦПСУ Ниш
- 19.02.2016. године – ЦСР и ЦПСУ Београд
- 25.02.2015. године – ЦСР И ЦПСУ Нови Сад
- 18.03.2016.године – ЦСР Нови Сад
- 21.03.2016.год.- ЦСР Крагујевац
- 24.03.2016.год - ЦСР Ниш
- 24.03.2016. Родитељски састанак у Крагујевцу
- 30.03.2016.год - ЦСР Београд

Према сачињеном плану менторских посета на промоцији услуге повременог породичног смештаја, за представнике ЦСР и ЦПСУ одржали смо регионалне стручне састанке са циљем да информишемо стручне раднике о услузи повременог породичног смештаја, њеном сврхом и циљем као и да их упознамо са садржајем Смерница за повремени породични смештај и да им поделимо одштампане примере Смерница и флајере за промоцију услуге.

Накнадно смо организовали и радне састанке са циљем што ширег информисања запослених стручних радника у ЦСР и ЦПСУ о услузи, за све који нису без обзира на разлог присуствовали инструктажи за примену смерница за повремени породични смештај, одржали смо:

- у Ваљевоу 01.07.2016. године у ЦСР „Колубара“ у Ваљевоу за представнике следећих ЦСР:Ваљево,: Љиг, са одељењима у Мионици и Лајковцу ; Богатић
- у ЦСР Ужице 06.07.2016. године за представнике следећеих ЦСР:Ужице,Косјерић, Ариље, Чајетина
- 07.07.2016. године у ЦСР у Новој Вароши за представнике следећих ЦСР: Нова Варош, Сјеница, Прибој, Тутин и Нови Пазар
- 14.07.2016. у ЦСР Ада за предстанике ЦСР:Ада, Нови Кнежевац и Кањижа
- 21.07.2016. године у ЦСР у Старој Пазови за представнике следећих ЦСР: Стара Пазова и Пећинци
- 08.09.2016. године у ЦСР Пожаревац за представнике следећих ЦСР: Смедерево, Пожаревац, Петровац на Млави са одељењем Жагубица, Велико Градиште са одељењем у Голупцу, Мало Црниће и Баточина
- 15.09.2016. године у ЦСР Краљево за представнике следећих ЦСР: Краљево, Врњачка Бања и Ивањица
- 21.09.2016. године у Центру за социјални рад у Зајечару за представнике следећих ЦСР: Зајечар, Неготин, Соко Бања, ЦПСУ Ћуприја, канцеларије у Зајечару, Бору и Књажевцу
- 11.10.2016 у Варварину за представнике ЦСР : Варварин, Брус, Ћићевац и Ражањ
- 10.11.2016. године у Врању за ЦСР :Врање, Медвеђа, Бујановац

О сваком реализованом стручном састанку сачињен је извештај . Укупно на ових 10 радних састанака присуствовало је преко 120 особа : стручних радника из центара за социјални рад и центара за породични смештај и усвојење, представника родитеља и удружења за децу са сметњама у развоју као и појединих пружаоца локалних услуга (дневни боравци за децу са сметњама у развоју).

Активности на развоју културно компетентне праксе у социјалној заштити

У априлу 2016. године формирана је радна група за израду Водича за културно компетентну праксу у социјалном раду. Ову радну групу на

предлог директорке Завода Раде Митровић чинило је седам професионалаца из различитих области рада. Координатор радне групе била је проф. Невенка Жегарац са Факултета политичких наука у Београду. Радна група одржала је три састанка у просторијама Завода:

- 07.04.2016. године
- 06.06.2016. године
- 05.09.2016. године

Као резултат вишемесечног рада Радне групе, сачињен је коначан документ Водича за културно компетентну праксу у социјалној заштити. Поред тога као продукт рада групе сачињена је још једна стручна публикација - Појмовник културно компетентне праксе. Водич и Појмовник упућени су на лектуру и коректуру и очекује се њихово штампање у 500 примерака.

6. Информисање, промоција, подршка

Област информисања, промоције и подршке је у првој половини године обухватала рад на правовременој размени информација из система социјалне заштите између свих актера у социјалној заштити, као и информисање шире јавности.

Канали информисања су унапређени, поједностављени, свеобухватнији и систематичнији. Ради побољшања видљивости актуелних информација у систему социјалне заштите, постојеће контакт листе су редовно ажуриране. Веб сајт Завода, <http://www.pzsz.gov.rs> је значајно унапређен. На иновираном сајту се јасно могу видети основне области рада Завода, могу се пратити последње вести из тих области, затим, уведена је посебна секција под називом „пројекти“ обзиром да је Завод реализовао и учествовао у различитим пројектима као носилац или партнер. Унапређена је и листа линкова ка релевантним институцијама, државним органима, организацијама цивилног друштва и пружаоцима услуга.

Поред унапређеног сајта, Завод је по први пут добио и свој налог на друштвеним мрежама, односно Фејсбуку. Видљивост информација је значајно порасла с обзиром на популарност коришћења ове друштвене мреже. Фејсбук страна Завода тренутно броји преко 300 пратилаца, а све вести са сајта се редовно постављају на фејсбук страну.

Завод је у првој половини 2016. године наставио сарадњу са медијима који су извештавали о новом стратешком плану Завода, конференцијама и осталим догађајима од значаја за ширу јавност.

У првој половини 2016. године побољшан је и визуелни идентитет Завода кроз штампање публикација „Смернице за повремени породични смештај“ и „Смернице за сродничко хранитељство“.

У циљу боље повезаности и размене информација, Завод је потписао споразум о сарадњи са Сталном конференцијом градова и општина која је основала мрежу за унапређење локалних система социјалне заштите,

тако што је окупила представнике локалних самоуправа, центара за социјални рад и представнике два завода (Покрајински и Републички). Мрежа је почела са радом и Покрајински завод активно учествује у њој.

Представници Завода су неколико пута давали интервју за медије и гостовали у емисијама.

Ове године, тачније 06.12.2016. је обележено 10 година постојања и рада Завода, на свечано организованој прослави били су присутни Секретар за социјалну политику, демографију и равноправност полова, подсекретар и помоћник, директори и сарадници, што је такође медијски пропраћено.

7. Друге активности Завода

- **Урађене су полазне основе и иницијатива са образложењем за израду покрајинског развојног програма социјалне заштите**

Развојни програм за област социјалне заштите на покрајинском нивоу је свеобухватан и покрива све најважније секторе у којима су социјалне политике и социјална заштита једнако важно заступљене. Иницијатива је упућена надлежном покрајинском секретаријату на мишљење, које је позитивно. Очекује се одговор немачке развојне агенције у погледу финансирања израде овог документа.

- **Мониторинг локалних услуга социјалне заштите**

Завод је у првој половини 2016. године сачинио предлог пројекта за наставак мониториња и евалуације локалних услуга у Граду Панчеву, и склопио уговор по основу јавног позива од стране Градске управе за наставак активности мониторинга и евалуације услуга. Циљ овог програма је унапређење квалитета услуга социјалне заштите и квалитета стручног рада пружлаца услуга на локалном нивоу.

- **Завод је потписао споразум о сарадњи са СКГО - Сталном конференцијом градова и општина**

Како би подржао стратешко опредељење СКГО која се залаже за примену правног оквира за подршку јединицама локалне самоуправе у области социјалног укључивања и социјалне заштите. Овај споразум део је сарадње у оквиру новоуспостављене СКГО Мреже за социјалну заштиту која представља механизам комуникације и размене информација и искустава јединица локалних самоуправа о питањима и приоритетима социјалне заштите на локалном нивоу. Мрежа ће разматрати питања конкретне примене прописа и спровођење међународног и домаћег правног оквира за подршку ЈЛС у области социјалног укључивања и социјалне заштите, са посебним освртом на промоцију социјалне кохезије и услуга социјалне заштите у заједници

које су у надлежности локалног нивоа, и дефинисаће предлоге према Председништву и надлежним одборима СКГО, за реформу и унапређење прописа који делимично или у потпуности уређују питања социјалне заштите.

• Успостављена је сарадња са Универзитетом у Новом Саду

Завод је део радне групе која је радила на акредитацији нових основних и мастер студија социјалног рада и мастер студија социологије у социјалној заштити на Филозофском факултету у Новом Саду. Завод је стручно подржао акредитацију матер студијског програма на Правном факултету у Новом Саду. Успостављена је комуникација и постављени су темељи сарадње са Правним факултетом у Загребу.

• Настављена је сарадња Завода у оквиру Новосадске мреже за децу „НСМЕДЕ“

Завод је активно укључен и носилац је значајног броја активности које спроводи интерсекторска мрежа за децу у Новом Саду „НСМЕДЕ“. У процес умрежавања укључено је преко 20 локалних институција и организација цивилног друштва, а основна сврха мреже је успостављање стратешког и систематског оквира за унапређење положаја деце у Новом Саду кроз успостављање флексибилног модела сарадње актера на локалном нивоу, осмишљеног према конкретним потребама и околностима деце. Мрежа има редовне састанке на два месеца, а према потреби се организују чешће. Једна од значајнијих активности Мреже у периоду до јуна месеца је организација стручног скупа под називом „Лични пратилац - услуга социјалне заштите као облик подршке детету и породици – модели и изазови у пружању услуге“ који је организовао Завод, у циљу размене искустава локалних заједница у АП Војводини у успостављању, координацији и мониторингу ове услуге социјалне заштите.

- **Завод је успоставио комуникацију са комесаром који је надлежан за социјалне политике и социјалну заштиту у Европској Комисији**

У припреми је сет предлога за подршку и финансирање од стране ЕК. Завод ће активно заступати и залагати се да буде једна од националних институција која ће пратити имплементацију критеријума за социјалну заштиту у процесу ЕУ придруживања, као и да буде ресурс за изградњу капацитета за будућу апсорпцију ЕУ социјалних и структурних фондова. У том смислу Завод је успоставио комуникацију са Европском агенцијом за иновације и технологију из Будимпеште и у оквиру Horizons 2020 припрема се пројекат социјалних иновација који ће бити партнерски реализован од стране надлежног Министарства и Завода. Очекује се да Завод заједно са секретаријатом делегира особу за једногодишњи приправнички ангажман у агенцији ЕИТ.

- **На захтев Министарства Завод је учествовао у формулисању стручних инпута за два национална документа**

Један сет препорука и мера је предложен за ЕСРП - Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике, који је усвојен као део придруживања ЕУ, а други сет стручних препорука је урађен за миленијумске циљеве пост 2015 УН агенде за коју је Република Србија имала обавезу да предложи конкретне циљеве и мере.

- **Учешће Завода на стручним скуповима у организацији других институција и организација**

У периоду од јануара до јуна 2016. године Завод је био позиван и учествовао на стручним скуповима како би својим експертским капацитетима дао допринос унапређењу решења у области социјалне заштите и другим сродним областима, уз истовремено унапређење и својих професионалних капацитета. У питању су следећи стручни скупови:

6. Међународни стручни скуп „Услуга геронто - домаћина – решење за старе, усамљене и беспомоћне људе“ у организацији „Форума жена“ из Малог Иђоша

7. Стручни скуп под називом „Иновација знања и унапређење вештина стручњака у области социјалне заштите“ који реализован у организацији Коморе социјалне заштите
8. Конференција "Заштита миграната и избеглица од дискриминације у контексту европских интеграција Републике Србије"
9. Едукација без провере знања у организацији Коморе социјалне заштите у Београду, „Етички принципи и стандарди и социјалном раду“
10. Едукативни семинар „Водич до лиценце“ у организацији Удружења послодаваца и Министарства за рад, запошљавање борачка и социјална питања

У периоду од јануара до јуна Завод је, поред наведених стручних скупова, учествовао и на више од 10 семинара, округлих столова и конференција које су организовале друге институције, установе и НВО, у сврху размене информација о реформским решењима, савременим стручним гледиштима, теоријским и практичним сазнањима из области социјалне заштите и других блиских области.

ВД ДИРЕКТОР